

Konkurencia

Charakteristika konkurencie

Konkurencia je druh hospodárskej súťaže, kedy si výrobcovia a predajcovia navzájom nebránia vstúpiť na trh, určiť si cenu tovarov a služieb, odlišovať sa od seba dizajnom, farbou, značkou a ľakať zákazníkov rôznymi benefitmi, ktorými sa odlišujú od iných výrobcov.

Príkladom môžu byť kúpaliska. Kúpalisko v Rajeckých Tepliciach ponúka vstup do bazéna deti do 12 rokov zadarmo a kúpalisko vo Vrbove ponúka vstup všetkých deti bez ohľadu na vek zadarmo. Príklad znázorňuje, že kúpaliska v Rajeckých Tepliciach a vo Vrbove si navzájom nebránili dávať benefity pre svojich klientov.

Medzi typy konkurencie patria

1. **Dokonaná konkurencia** je vlastne charakteristika konkurencie, čiže je to druh hospodárskej súťaže, kedy si výrobcovia a predajcovia navzájom nebránia vstúpiť na trh, určiť si cenu tovarov a služieb, odlišovať sa od seba dizajnom, farbou, značkou a ľakať zákazníkov rôznymi benefitmi, ktorými sa odlišujú od iných výrobcov.
2. **Nedokonaná konkurencia** je opakom dokonalej konkurencie, kedy 1 výrobca a 1 predajca úplne alebo čiastočne bráni iným výrobcom a predajcom vstúpiť na trh, určiť si cenu tovarov a služieb, odlišovať sa od seba dizajnom, farbou, značkou a ľakať zákazníkov rôznymi benefitmi, ktorými sa odlišujú od ostatných výrobcov a predajcov

Druhy nedokonalej konkurencie

- A) Monopol:** tento typ nedokonalej konkurencie sa vyznačuje tým, že na trhu je len 1 významný výrobca a predajca, ktorý vyrába špecifický druh tovaru a služby a silou- mocou nepustí na trh ďalších výrobcov a predajcov, ceny sú pri monopole rozhodujúcim faktorom.
1. **Prírodný monopol:** vzniká bez zásahu štátu
  2. **Administratívny monopol:** je s absolútnou kontrolou zo strany štátu, tam patrí napr. pošta
  3. **Špecifický monopol:** keď je vo svete vynájdenný nejaký vynález, je to na báze patentov
  4. **Tajný monopol:** kolúzie firiem v regulovaných odvetviach.
- B) Duopol:** tento typ nedokonalej konkurencie sa vyznačuje tým, že na trhu sú len 2 významní výrobcovia a predajcovia, ktorý vyrábajú určitý druh tovaru a služieb a silou- mocou nepustia na trh ďalších výrobcov a predajcov, ceny sú pri duopole rozhodujúcim faktorom.
- C) Oligopol:** tento typ nedokonalej konkurencie sa vyznačuje tým, že je čiastočne povolený vstup výrobcov a predajcov na trh. Títo výrobcovia a predajcovia vyrábajú a predávajú aj špecifické aj diferencované produkty a služby, ceny sú pri oligopole rozhodujúcim faktorom.

Druhy oligopolu :

1. **Koncentrovaný (homogénny) oligopol** sa vyznačuje sa s obmedzeným počtom výrobcov a predajcov, ktorý vyrábajú 1 špecifický druh tovarov a služieb.
  2. **Diferencovaný (heterogénny) oligopol** vyznačuje sa s obmedzeným počtom výrobcov a predajcov, ktorí predávajú rôzne druhy tovarov a služieb.
  3. **Kooperatívny oligopol:** firmy navzájom kooperujú.
  4. **Oligopol s dominantnou firmou:** na trhu je 1 dominantná firma, pod ktorou niekoľko malých firiem, ktoré medzi sebou konkurujú a konkurujú aj tej dominantnej firme.
  5. **Oligopol s firmou barometer:** dominantná firma je tá, ktorá vytvára najlepšie trhové podmienky
  6. **Absolútne koncentrovaný oligopol:** malý počet veľkých firiem na trhu
  7. **Relatívne koncentrovaný oligopol:** popri veľkej firme pôsobia malé aj stredné podniky.
- D) Monopolistická konkurencia :** tento typ nedokonalej konkurencie sa vyznačuje, že sú rôzni výrobcovia a predajcovia, ktorí vyrábajú a predávajú rôzne tovary a služby, ale substitúty sú nedokonale, je to najjemnejší typ nedokonalej konkurencie, ktorá sa vyznačuje s diferencovanými tovarmi a službami.

Ďalšie formy nedokonalkej konkurencie

1. **Kartel** je to dohoda firiem, ktorá vedie k obmedzeniu samostatnosti v rozhodovaní.
2. **Koncern:** podniky sú formálne samostatné, ale fakticky nie sú samostatné.

Druhy nedokonalého dopytu

1. **Monospon:** na trhu je spravidla 1 subjekt na strane dopytu, ktorý sa zameriava na 1 špecifický produkt a službu a viacero predávajúcich na strane ponuky
2. **Duospon:** na trhu sú spravidla 2 subjekty na strane dopytu a viacero predávajúcich na strane ponuky, ktorý sa zameriavajú na 1 špecifický produkt a službu.
3. **Oligospon (koncentrovaný):** je obmedzený vstup na trh zo strany dopytu, ktorý sa zameriavajú na 1 špecifický produkt, na strane ponuky je viacero predávajúcich.
4. **Oligospon(diferencovaný):** je obmedzený vstup na trh zo strany dopytu, ktorý sa zameriavajú na rôzne produkty a službu, na strane ponuky je viacero predávajúcich.